

PROGRAM NAUCZANIA
Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I st.
Im. I. J. Paderewskiego
w Krakowie

PRZEDMIOT GŁÓWNY - SKRZYPCE

Sekcja Instrumentów Smyczkowych i Gitary
„HAPPY STRINGS”

Opracowali:
mgr Irena Wójtowicz
mgr Paweł Wójtowicz

Podstawa programowa kształcenia w zawodzie muzyk
Przedmiot główny – skrzypce

Na podstawie art. 46a ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016r. – Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2019r. poz. 1148,1078 i 1287) oraz Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 lipca 2023 r. stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 8 kwietnia 2019 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa artystycznego (Dz. U. poz. 717, z 2022 r. poz. 1996 oraz z 2023 r. poz. 694):

KRAKÓW 2023

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	str. 3	
(organizacja planu nauczania, zasady realizacji założeń programowych, warunki niezbędne do realizacji programu nauczania)		
2. CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA	str. 5	
3. CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	str. 6	
4. WYMAGANIA PROGRAMOWE I KLASYFIKACYJNE	str. 9	
(treści nauczania, zadania techniczno-wykonawcze, zakres literatury)		
	KLASA 1	str. 10
	KLASA 2	str. 12
	KLASA 3	str. 15
	KLASA 4	str. 18
	KLASA 5	str. 22
	KLASA 6	str. 26
	KLASA 7.....	str. 30
	KLASA 8	str. 34
5. KRYTERIA OCENIANIA	str. 38	
6. UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW NA ZAKOŃCZENIE I ETAPU EDUKACJI .	str. 39	
7. EFEKTY KSZTAŁCENIA po zakończeniu nauki w szkole muzyczne I stopnia	str. 40	
8. SPOSOBY I PROCEDURY REALIZACJI CELÓW	str. 41	
9. UWAGI KOŃCOWE	str. 43	

I. WSTĘP

Poniższy program nauczania został oparty na ROZPORZĄDZENIU MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO z dnia 14 sierpnia 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego oraz załącznika nr 5 – podstawa programowa kształcenia w zawodzie muzyk – skrzypce.

1. Organizacja planu nauczania:

Program posiada cechy programu spiralnego polegającego na realizacji i utrwalaniu tych samych treści na coraz wyższych poziomach i w coraz szerszym zakresie oraz wprowadzaniu nowych zagadnień.

Praca pedagogiczna powinna być ukierunkowana na wypracowanie prawidłowych nawyków warsztatowych, zainteresowanie ucznia instrumentem, zaszczepienie w nim pasji do gry, zdobywanie umiejętności technicznych, rozwijanie muzykalności i wrażliwości estetycznej. Dla efektywniejszej realizacji założeń programu nauczania nauczyciel powinien motywować ucznia i stwarzać mu możliwość występów publicznych zarówno szkolnych, jak i pozaszkolnych. Głównym celem programu jest odpowiednia organizacja pracy nauczyciela poprzez:

- dokładne rozplanowanie działań dotyczących nauczania podstaw gry na skrzypcach
- rozwój zdolności muzycznych ucznia w sposób zgodny z jego indywidualnymi predyspozycjami, preferencjami i wiekiem
- uwrażliwianie na piękno muzyki, pobudzanie wyobraźni i aktywności twórczej,
- propagowanie edukacji muzycznej oraz rozbudzanie potrzeb kulturalnych u dzieci
- kreowanie pozytywnego wizerunku występów estradowych oraz wytwarzanie mechanizmów pozytywnie kojarzących zarówno czynne jak i bierne uczestnictwo w przedsięwzięciach artystycznych

Nauczyciel ma prawo ubogacić zakres utworów o inne pozycje z bogatej literatury muzycznej w sposób adekwatny do poziomu trudności zarysowanego w materiałach dla danej klasy.

2. Zasady realizacji założeń programowych

- Utwory należy dobierać pod kątem rozwiązywania problemów technicznych i muzycznych niezbędnych w rozwoju ucznia.
- Kolejność i dobór ćwiczeń określana jest przez nauczyciela, który bierze pod uwagę możliwości ucznia.
- Długie etiudy można skracać lub grać jedynie ich istotne fragmenty.
- Należy tworzyć własne ćwiczenia lub wprawki pozwalające jak najkrótszą drogą osiągnąć zamierzony cel.
- Poświęcać więcej czasu/repertuaru na te problemy, które sprawiają uczniowi trudność.
- Doskonalić umiejętność czytania nut a vista.
- Preferować utwory o urozmaiconej fakturze, zawierające ciekawe rytmy
- i zróżnicowaną artykulację.

3. Warunki niezbędne do realizacji programu nauczania

Do realizacji zadań ujętych w programie nauczania niezbędne jest stworzenie uczniowi właściwych warunków pracy. Lekcje powinny odbywać się w estetycznych, dobrze wentylowanych pomieszczeniach, z odpowiednią akustyką i oświetleniem. Sala nie musi być wielka, ale powinna być wyposażona w pulpit, lustro i parę krzeseł. Uczeń powinien mieć także możliwość usłyszenia się co jakiś czas w odmiennej akustyce. Chodzi tu o większe pomieszczenia i sale koncertowe. Wskazane jest więc dla właściwego rozwoju uczniów, aby szkoła posiadała własną salę koncertową lub aulę, gdzie mogą być organizowane występy publiczne uczniów, a także przesłuchania i egzaminy. Pozytywne efekty może też przynieść stworzenie możliwości nagrywania i odtwarzania muzyki.

Niezbędna jest biblioteka zaopatrzona w szeroki repertuar utworów skrzypcowych i kameralnych oraz publikacje metodyczne w miarę możliwości na bieżąco aktualizowane. Szkoła powinna też posiadać instrumenty niezbędne do realizacji zadań programowych tak, by każdy uczeń miał możliwość korzystania z odpowiednio dobranego rozmiaru skrzypiec i smyczka. Potrzeba więc instrumentarium obejmującego wszystkie wielkości skrzypiec, smyczków oraz wyposażenia sal w pianina niezbędne do gry z akompaniamentem.

II. CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

Wiedza	Umiejętności		Kompetencje
1. Przyswojenie wiedzy z zakresu instrumentu głównego – skrzypiec.	2. Wykształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie.	3. Prezentacja publiczna.	4. Funkcjonowanie w środowisku artystycznym.
Treści nauczania	Kryteria weryfikacji		
1. Przyswojenie wiedzy z zakresu instrumentu głównego – skrzypiec.			
	Uczeń:		
1) zasady bezpieczeństwa i higieny pracy;	1) określa warunki bezpieczeństwa i higieny pracy; 2) omawia czynniki wpływające na bezpieczeństwo.		
2) historia instrumentu i wiedza w zakresie literatury przedmiotu;	1) omawia w zarysie historię skrzypiec; 2) wymienia reprezentatywne utwory skrzypcowe oraz ich kompozytorów z różnych epok; 3) wymienia wybitnych skrzypków o znaczącym dorobku artystycznym.		
3) budowa i pielęgnacja instrumentu;	1) nazywa elementy budowy skrzypiec i smyczka oraz określa zasady ich pielęgnacji; 2) dba o regularną wymianę strun i włosia, utrzymuje w czystości instrument i smyczek.		
4) technika wykonawcza.	1) omawia warsztat wykonawczy; 2) opisuje możliwości techniczne instrumentu; 3) wskazuje podstawowe czynniki mające wpływ na intonację.		
2. Wykształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie.			
	Uczeń:		
1) aparat gry;	1) prezentuje poprawny aparat gry; 2) kontroluje prawidłową postawę, ułożenie rąk i palców podczas gry.		
2) technika gry;	1) stosuje różne sposoby efektywnego przygotowania do gry; 2) posługuje się różnorodnymi technikami artykulacyjnymi, dynamiką, agogiką oraz potrafi modulować barwę dźwięku z zachowaniem prawidłowej intonacji; 3) dysponuje biegłością techniczną pozwalającą na swobodne wykonywanie utworów.		
3) interpretacja;	1) interpretuje utwory zgodnie ze stylem danej epoki i ich budową formalną pod kierunkiem nauczyciela; 2) wykazuje się w grze muzykalnością i wrażliwością artystyczną.		
4) specjalistyczna terminologia, notacja muzyczna;	1) posługuje się specjalistyczną terminologią; 2) realizuje zasady notacji muzycznej; 3) czyta nuty a vista.		
5) samodzielna praca;	1) przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy; 2) realizuje proces ćwiczenia poszczególnych elementów warsztatu według wskazówek nauczyciela; 3) kontroluje własną grę podczas ćwiczenia;		

	<p>4) potrafi ocenić jakość wykonywanych zadań; 5) stosuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów teoretycznych; 6) stosuje różne sposoby zapamiętywania tekstu nutowego; 7) korzysta z narzędzi pomocnych w ćwiczeniu; 8) planuje i organizuje systematyczną pracę.</p>
6) współpraca.	<p>1) realizuje zadania artystyczne w grze z innymi uczniami lub nauczycielem; 2) dostosowuje sposób gry do składu i aparatu wykonawczego, charakteru utworu oraz roli wykonywanej partii; 3) współpracuje z akompaniatorem.</p>
3. Prezentacja publiczna.	
	Uczeń:
1) praktyka estradowa;	<p>1) koncentruje się podczas występu; 2) opanowuje treść; 3) stosuje zasady poprawnego zachowania podczas publicznej prezentacji; 4) wykonuje z pamięci część utworów ze swojego repertuaru.</p>
2) prezentacja w mediach cyfrowych.	<p>1) korzysta z technologii informacyjnej i komunikacyjnej w realizacji zadań artystycznych; 2) obsługuje sprzęt elektroniczny umożliwiający rejestrację swojej gry.</p>
4. Funkcjonowanie w środowisku artystycznym.	
	Uczeń:
1) rozwój artystyczny i zawodowy;	<p>1) analizuje własne kompetencje; 2) aktualizuje swoją wiedzę i rozwija umiejętności; 3) wykorzystuje różne źródła informacji w celu doskonalenia umiejętności; 4) dokumentuje i archiwizuje własne dokonania twórcze; 5) aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym.</p>
2) etyka zawodowa.	<p>1) przestrzega zasad etycznych oraz utrzymuje właściwe relacje w środowisku; 2) przyjmuje odpowiedzialność za powierzone zadania artystyczne.</p>
<p>WARUNKI NIEZBĘDNE DO REALIZACJI KSZTAŁCENIA 1. Sala lekcyjna dostosowana akustycznie, o należyтым poziomie wilgotności powietrza. 2. Wyposażenie sali: fortepian lub pianino, pulpit, lustro, metronom. 3. Wyposażenie szkoły: sprzęt audiowizualny. 4. Sala koncertowa lub kameralna.</p>	

II. CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

- 1) rozwija muzyczne zainteresowania poprzez uczęszczanie na koncerty, słuchanie muzyki z nagrań, poznaje wybrane pozycje z literatury wiolinistycznej;
- 2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska;
- 3) odróżnia i definiuje podstawowe gatunki muzyki (muzyka klasyczna, ludowa, rozrywkowa, jazz);
- 4) uczestniczy w różnych formach muzykowania zespołowego;
- 5) przestrzega zasad dobrego wychowania.

2. Poznanie teoretycznych podstaw w zakresie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) dysponuje podstawowym zasobem terminów i pojęć niezbędnych do odczytania zapisu muzycznego;
- 2) zna podstawową notację właściwą dla skrzypiec: oznaczenie strun, palcowanie, kierunki prowadzenia smyczka;
- 3) zna i stosuje podstawowe oznaczenia wykonawcze w zakresie agogiki, dynamiki i artykulacji;
- 4) wykazuje się podstawową wiedzą dotyczącą budowy skrzypiec i smyczka, umie nazwać ich poszczególne części;
- 5) korzysta ze źródeł i pomocy naukowych, takich jak: metronom, słowniczek muzyczny, encyklopedie, Internet.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie oraz ich doskonalenie

Uczeń:

- 1) wykazuje umiejętność prawidłowego ułożenia prawej i lewej ręki oraz prawidłowego wydobywania dźwięku przy zachowaniu swobodnego aparatu gry;
- 2) samodzielnie stroi instrument, dba o jego czystość i należyty stan techniczny;
- 3) stosuje właściwy podział smyczka (gra całym smyczkiem oraz jego poszczególnymi częściami);
- 4) wykorzystuje różne rodzaje artykulacji i smyczkowania;
- 5) posługuje się techniką dwudźwiękową i akordową;
- 6) posługuje się techniką przygotowawczą;
- 7) gra w pozycjach - do ósmej;
- 8) zna budowę gam durowych i molowych oraz pasaży; potrafi je rozpoznać i wykonać;
- 9) różnicuje wibrację i kształtuje dźwięk zgodnie ze stylem wykonywanego utworu;
- 10) realizuje przebieg muzyczny z dbałością o jakość dźwięku, intonację i rytm;
- 11) posiada umiejętność wykonania trylu, mordentu, ozdobników, flażoletów naturalnych oraz flażoletów sztucznych;
- 12) stosuje w grze frazowanie;
- 13) transponuje proste tematy muzyczne, wykonując je od podanego dźwięku;
- 14) gra ze słuchu proste przebiegi melodyczne;
- 15) poprawnie odczytuje a vista prosty utwór w wolnym tempie.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń:

- 1) samodzielnie realizuje opracowany z pedagogiem plan pracy nad utworem;
- 2) zna i stosuje metody efektywnego ćwiczenia;

- 3) posiada umiejętność świadomego i systematycznego ćwiczenia oraz korygowania błędów;
- 4) rozwiązuje problemy m.in. poprzez realizowanie wskazówek nauczyciela;
- 5) samodzielnie odczytuje prosty zapis nutowy;
- 6) kontroluje na bieżąco jakość dźwięku, intonację i rytm.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) zdobywa praktykę estradową poprzez udział w koncertach, audycjach, popisach, przesłuchaniach i egzaminach;
- 2) realizuje na estradzie założenia muzyczno-wykonawcze: stosuje właściwą artykulację i dynamikę, dba o estetykę i jakość dźwięku, a także o ogólny wyraz artystyczny;
- 3) zna i stosuje różne techniki zapamiętywania utworów;
- 4) współpracuje z pianistą akompaniatorem oraz ze współwykonawcami w zespole.

6. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;
- 2) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
- 3) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych.

IV WYMAGANIA PROGRAMOWE I KLASYFIKACYJNE

- **Poniższe treści nauczania i zadania techniczno-wykonawcze są konsekwencją i wynikają z podstawy programowej jej celów kształcenia - wymagań ogólnych i szczegółowych**
- Programy egzaminów oraz przesłuchań powinny być wykonywane z pamięci. (możliwe zmiany po wcześniejszych ustaleniach kierownika sekcji)
- Wszelkie zmiany dotyczące terminów oraz programów przesłuchań śródrocznych, technicznych, praktycznych oraz promocyjnych ustalane zostają przez kierownika sekcji w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
- Wszelkie zmiany dotyczące wymagań przesłuchań technicznych, śródrocznych i promocyjnych mogą być dokonywane ze względu na udział uczniów w przesłuchaniach CEA, konkursach, festiwalach oraz związku z harmonogramem pracy szkoły itp.
- Kursywą podkreślone są zagadnienia i umiejętności o wyższym stopniu trudności, wykraczające poza materiał danej klasy, a tym samym nieobowiązkowe.

KLASA I

Treści nauczania:

- umuzykalnienie – klaskanie, śpiewanie prostych piosenek
- poznanie części składowych skrzypiec i smyczka oraz roli poszczególnych elementów w procesie powstawania dźwięku
- znajomość zasad czyszczenia skrzypiec i smyczka
- opanowanie prawidłowej postawy, właściwego trzymania skrzypiec i smyczka
- umiejętność wydobycia dźwięku przy zachowaniu w miarę luźnego aparatu gry
- opanowanie podstaw techniki gry w poz. I oraz gry całym smyczkiem i z podziałem
- dbałość o intonację
- znajomość notacji i muzycznej: rozpoznanie trybu melodii dur- wesoła, moll- smutna
- rozwijanie potrzeby ekspresji twórczej ucznia i kształtowanie wyobraźni muzycznej
- poznanie zasad występów publicznych: umiejętności koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi instrumentalistami.

Zadania techniczno-wykonawcze

- w miarę luźny aparat gry i prawidłowa postawa (zabawy z piłeczką, ołówkiem)
- dobra intonacja
- znajomość wartości nut i pauz: cała nuta, półnuta, ćwierćnuta, ósemka, szesnastka
- nazwy nut i ich położenie na pięciolinii
- różne układy palców w I pozycji
- prostolinijne, równoległe do podstawki prowadzenie smyczka
- prawidłowa pulsacja
- detache, legato do 4 nut, portato, martele
- zmiana strun detache i legato po 2
- dynamika forte i piano
- znajomość części składowych skrzypiec i smyczka

1. Gamy

W. Krotkiewski

Gamy i pasaże na skrzypce, cz. I.

2. Szkoły i ćwiczenia

Z. Feliński, J. Powroźnik

Szkoła gry na skrzypce

Z. Jahnke

Ćwiczenia przygotowawcze

K. Rodionow

Szkoła gry na skrzypcach

K. Fortunatow

Młody skrzypek cz. I

E. Iwan

Ładnie gram

A. Cofalik

Skrzypcowe ABC cz. I

S. Tomasik

Abecadło dwudźwiękowe dla dzieci

3. Etiudy

K. Fortunatow

Młody skrzypek cz. I

I. Dubiska

Wybór etiud w I pozycji /łatwiejsze/

F. Wohlfahrt

Etiudy op. 74 /łatwiejsze/

F. Wohlfahrt

Etiudy op. 45 /łatwiejsze/

Ch. Dancla

36 etiud op. 84

A. Cofalik

Skrzypcowe ABC cz. I

S. Tomasik

Abecadło dwudźwiękowe dla dzieci

Z. Feliński, J. Powroźnik Szkoła gry na skrzypce

4. Koncerty

O. Rieding Koncert h-moll op. 35
 K. Krejci Concertino h-moll
 J. Stasica Concertino G-dur
 F. Kűchler Concertino G-dur op. 11
 E. Iwan Concertino D-dur
 M. Matuszewski Solo koncertowe nr. 1 dla „Bardzo Młodych Wirtuozów”

5. Utwory z fortepianem

W. Gluck Wesoly korowód
 R. Schumann Mały utwór
 N. Bakłanowa Mazurek
 N. Bakłanowa Marsz
 L. v. Beethoven Świstak
 J. S. Bach Menuet G-dur
 J. Haydn Piosenka
 J. B. Lully Piosenka
 W. A. Mozart Majowa piosenka
 G. Gershwin Somebody Loves me
 F. Schubert Lendler
 T. Zacharina Zbiorek tańców i melodii
 K. Predel Na skrzypczkach (5 łatwych utworów)
 K. Fortunatow Młody skrzypek cz. I.
 J. Stasica/J. Garścia Drobiazgi
 J. Powroźniak Znam piosenek pięknych sto, cz. I.
 I. Garztecka Mały skrzypek (10 tańców i piosenek ludowych).
 E. Iwan Zbiór kolęd "Jezus malusieńki"
 E. Iwan Ładnie gram
 D. Objalska Skrzypiące nutki
 A. Cofalik Idziemy do ZOO

6. Utwory kameralne

W. Krotkiewski Łatwe duety
 S. Tomasik Duetowe co nieco
 M. Nelson The Parbando
 F. Couperin Les Jonglleurs
 F. Couperin Air de viele
 E. Pudovochkin Fireflies z. I i II
 E. E. Doflein Początek gry na skrzypcach

Dopuszcza się wg uznania nauczyciela inne utwory o podobnym lub wyższym stopniu trudności.

Program audycji uczniów klas pierwszych (program może ulec zmianie po wcześniejszych ustaleniach kierownika sekcji w związku z planem pracy szkoły na dany rok)

Audycja uczniów klasy pierwszej podsumowująca pracę w I semestrze	Audycja uczniów klasy pierwszej podsumowująca pracę w II semestrze
Trzy utwory grane zespołowo z pamięci	Dwa utwory lub jedna część koncertu z akompaniamentem fortepianu.

KLASA II

Treści nauczania:

- podstawowa wiedza w zakresie historii instrumentu, części składowych skrzypiec i smyczka oraz ich konserwacji
- opanowanie prawidłowej postawy
- właściwe trzymanie skrzypiec i smyczka
- luźny aparat gry
- właściwy sposób wydobycia dźwięku
- znajomość notacji muzycznej w zakresie I pozycji (Gama G, A, D i trójdźwięki)
- rozwijanie potrzeby ekspresji twórczej ucznia i kształtowanie wyobraźni muzycznej
- podstawy obycia estradowego w zakresie umiejętności koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi instrumentalistami.
- *zmiany pozycji I-III tym samym palcem*

Zadania techniczno-wykonawcze:

- duża wrażliwość intonacyjna
- opanowanie właściwej postawy
- luźny aparat gry
- gra naprzemienna z ruchem wyrównawczym palców
- swobodne poruszanie się w I pozycji
- *zmiany pozycji I – III tym samym palcem*
- *legato do 8 nut*
- *staccato pod łukiem do 4 nut*
- dalsza praca nad marteles
- łatwe dwudźwięki i akordy
- szerszy zakres dynamiki: f, mf, p, crescendo i diminuendo
- umiejętność operowania podstawowymi sposobami artykulacji: detache, portato, marteles
- synkopa, rytm punktowany, triola ósemkowa
- prosta chromatyka
- dobra znajomość nut i kojarzenie dźwięków z zapisem na pięciolinii
- umiejętność poprawiania niedociągnięć
- dobra pamięć muzyczna i poczucie rytmu

Zakres literatury skrzypcowej dla klasy II (do wyboru)

1. Gamy

A. Cofalik	Gamy i pasaże
W. Krotkiewski	Gamy i pasaże na skrzypce cz. I i II

2. Szkoły i ćwiczenia

Z. Jahnke	Ćwiczenia przygotowawcze
S. Tomasik	Abecadło dwudźwiękowe
O. Sevcik	Ćwiczenia na zmiany pozycji op. 8
K. Fortunatow	Młody skrzypek cz. I
E. Iwan	Ładnie gram
A. Cofalik	Skrzypcowe ABC cz. I i II
S. Tomasik	Abecadło dwudźwiękowe dla dzieci
Z. Feliński, J. Powroźnik	Szkoła gry na skrzypce

3. Etiudy

K. Fortunatow	Etiudy na zmiany pozycji
I. Dubiska	Wybór etiud w I pozycji
F. Wohlfahrt	Etiudy op. 74 (łatwiejsze)
F. Wohlfahrt	Etiudy op. 45 (łatwiejsze)
Ch. Dancla	36 etiud op. 84
A. Cofalik	Ulubione etiudy

4. Koncerty

O. Rieding	Koncert G-dur
O. Rieding	Koncert h-moll op. 35
K. Krejci	Concertino h-moll
J. Stasica	Concertino G-dur
G. Perlmann	Concertino a-moll
F. Kűchler	Concertino G-dur op. 11
E. Iwan	Concertino D-dur
J. Jelicz	Concertino G-dur

5. Utwory z fortepianem

W. Kroll	Donkey Doodly
W. Gluck	Wesoły korowód
S. Trott	The Puppet Show op. 5 nr 1
N. Bakłanowa	Mazurek
N. Bakłanowa	Marsz
L. v. Beethoven	Świstak
L. Mendelssohn	Mosquito Dance op. 62 nr 5
J. S. Bach	Menuet G-dur
G. F. Haendel	Gawot z wariacjami
E. Iwan	Ładnie gram
D. Objalska	Skrzypiące nutki
A. Geodicke	Etiuda
A. Cofalik	Idziemy do ZOO (wybór)
A. Cofalik	W cyrku
T. Zacharina	Zbiorek tańców i melodii
S. Herman, W. Walentynowicz	Lubię grać
K. Predel	Na skrzypczkach (5 łatwych utworów)
K. Fortunatow	Młody skrzypek cz. I.
J. Stasica/J. Garścia	Drobiazgi
J. Powroźniak	Znam piosenek pięknych sto, cz. I.
I. Garztecka	Mały skrzypek (10 tańców i piosenek ludowych).
E. Iwan	Zbiór kolęd "Jezus malusieńki"

7. Utwory kameralne

J. Gebauer	Duety op. 10
G. F. Haendel	Duet
G. Bacewicz	Łatwe duety
A. Igudesman	Łatwe duety skrzypcowe The Cratchbook
A. Igudesman	Łatwe duety skrzypcowe Pigs Can Fly
W. Krotkiewski	Łatwe duety
W. A. Mozart	12 Łatwych Duetów
S. Tomasik	Duetowe co nieco
P. Wójtowicz	Utworeczki
P. Wójtowicz	Szuruburki

J. Rzepecka	Duety skrzypcowe z fortepianem dla najmłodszych
J. Pleyel	Duety op. 8 i op. 6
F. Mazas	Łatwe duety op. 38 z. I
E. Pudovochkin	Fireflies z. I i II
A. Pogorilec	Duety na skrzypce

Dopuszcza się wg uznania nauczyciela inne utwory o podobnym lub wyższym stopniu trudności.

Program przesłuchania śródrocznego i egzaminu promocyjnego (program może ulec zmianie po wcześniejszych ustaleniach kierownika sekcji w związku z planem pracy szkoły na dany rok)

Przesłuchanie śródroczne	Egzamin promocyjny
Gama, pasaże I lub III część koncertu Etiuda utwór dowolny z akompaniamentem fortepianu (może być wykonany na audycji w trakcie trwania semestru)	Gama, pasaże Etiuda I lub III część koncertu Utwór dowolny z akompaniamentem fortepianu. (może być wykonany na audycji w trakcie trwania semestru)

KLASA III

Treści nauczania:

- podstawowa wiedza w zakresie historii instrumentu, części składowych skrzypiec i smyczka oraz konserwacji
- podstawy prawidłowego aparatu gry i właściwego wydobycia dźwięku
- *znajomość notacji muzycznej i palcówki w zakresie III pozycji*
- czytanie a vista łatwych utworów
- przygotowanie do samodzielnej pracy nad łatwym utworem w zakresie poprawnego odczytania tekstu
- rozwijanie potrzeby ekspresji twórczej ucznia i kształtowanie wyobraźni muzycznej
- podstawy obycia estradowego w zakresie koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi instrumentalistami.

Zadania techniczno-wykonawcze:

- opanowanie prawidłowej postawy i właściwego aparatu gry w tym ruchu wyrównawczego
- umiejętność wydobycia ładnego dźwięku przy zachowaniu swobodnego aparatu gry
- umiejętność gry z podziałem smyczka i prowadzeniem go równoległe do podstawka
- detache, podwójne detache, martele, portato, legato przez struny, staccato
- *zmiany pozycji I – III, umiejętność gry w poz. III*
- *umiejętność gry prostych dwudźwięków (pojedyncze łatwe tercje i seksty)*
- kontynuowanie ćwiczeń z chromatyką
- początki nauki wibracji
- flażolety naturalne
- czytanie a vista łatwych utworów
- doskonalenie zasady występów publicznych: umiejętności koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi instrumentalistami.
- podstawy obycia estradowego w zakresie koncentracji, prezentacji estradowej radzenia sobie z tremą oraz współpracy z innymi instrumentalistami.
- posługiwanie się różnymi formami zapamiętywania
- umiejętność frazowania i operowania podstawowymi sposobami artykulacji
- zgodna z zapisem realizacja metryczki, agogiki i dynamiki
- próba improwizacji prostych tematów melodycznych i granie ze słuchu.
- umiejętność świadomego ćwiczenia i korekty błędów
- umiejętność dokonywania właściwej samooceny wykonywanych utworów
- próby strojenia skrzypiec
- znajomość podstawowych wiadomości z historii instrumentu
- znajomość części składowych skrzypiec i smyczka i umiejętność konserwacji

Zakres literatury skrzypcowej dla klasy III (do wyboru)

1. Gamy i Ćwiczenia

W. Krotkiewski	Gamy i pasaże cz. II
W. Krotkiewski	Ćwiczenia na prawą rękę
J. Mieksin-Z.Ostalczyk	Łatwe dwudźwięki
S. Tomasik	Abecadło dwudźwiękowe dla dzieci
O. Sevcik	Ćwiczenia na zmiany pozycji op. 8

3. Etiudy

P. Wójtowicz	22 Etiudy dwudźwiękowe "Czerwone jabłuszko"
K. Fortunatow	Etiudy na zmiany pozycji
I. Dubiska	Wybór etiud w I pozycji
H. E. Kayser	Etiudy op. 20
F. Wohlfahrt	Etiudy op. 45 i 74
F. Mazas	Etiudy op. 36 cz. I
Ch. Dancla	36 etiud op. 84
A. Cofalik	Ulubione etiudy
E. Iwan	Ładnie gram dla kl. I - III

4. Koncerty

S. Mach	Concertino A-dur op. 60
O. Rieding	Koncert D-dur op. 36
F. Seitz	Koncert G-dur op. 13
F. Kuchler	Concertino D-dur op. 15
A. Vivaldi	Koncert G-dur op. 7 nr 2
A. Janszynow	Concertino op. 35 (w stylu rosyjskim)
A. Huber	Koncert G-dur op. 8
A. Huber	Concertino F-dur op. 7
N. Bakłanowa	Koncert d-moll
T. Albinioni	Concerto A-dur

5. Utwory z fortepianem

W. Krotkiewski	Młody muzyk (trudniejsze)
R. Twardowski	Krakowiak
L. Portnoff	Fantazja rosyjska
J. S. Bach	Musette
G. Tartini	Sarabanda g-moll
G. Giordani	Caro mio ben
G. F. Haendel	Preludium G-dur
G. Bacewicz	Łatwe utwory
E. Iwan	Wspomnienie
E. Iwan	Walc sentymentalny
D. Kabalewski	Błazny cyrkowe
A. Curci	Czardasz
A. Chaczaturian	Andantino
M. Popławski	Łatwe utwory
J. Stasica/J. Garścia	Drobiazgi
G. Bacewicz	Łatwe utwory
D. Objalska	Skrzypiące nutki
Ch. Dancla	Mała szkoła melodii
A. Cofalik	Idziemy do ZOO
A. Cofalik	W cyrku
P. Wójtowicz	Miniatury na skrzypce i fortepian zeszyt 1

6. Utwory kameralne

W. A. Mozart	12 Łatwych Duetów
S. Tomasik	Duetowe co nieco
S. Rouli	Wesoły gnom
P. Wójtowicz	Utworeczki
P. Wójtowicz	Magiczne drzewo (na troje skrzypiec)
M. Guliani	Duettino facile op. 77 (flet lub skrzypce i gitara)
L. Kwaśnik	Miniatury klasyczne na troje i czworo skrzypiec
J. Rzepecka	Tria smyczkowe dla najmłodszych
J. Rzepecka	Tria mieszane
J. Rzepecka	Duety na skrzypce
J. Hook	Terzetto
J. Gebauer	Duety op. 10.
I. Pleyel	Duety op. 6 i op. 8
G. Ph. Telemann	Koncerty nr 1-4 na czworo skrzypiec
G. F. Haendel	Largo (troje skrzypiec)
G. Bacewicz	Łatwe duety
F. Mazas	Duety op. 38
F. Mazas	Duety op. 38 z. I i II
E. Pudovochkin	Fireflies z. I, II i III
B. Bartok	44 Duety
arr. E. Huws Jones	Klezmer Fiddler
A. Wójcik	I Suita kolędowa
A. Vivaldi	IV Sonata: Allemanda
A. Pogorilec	Utwory na troje skrzypiec z. I i II
A. Pogorilec	Duety na skrzypce
A. Igudesman	Łatwe duety skrzypcowe The Cratchbook
A. Igudesman	Łatwe duety skrzypcowe Pigs Can Fly
A. Huber	Trio uczniowskie G-dur

Dopuszcza się wg uznania nauczyciela inne utwory o podobnym lub wyższym stopniu trudności.

Program przesłuchania śródrocznego i egzaminu promocyjnego (program może ulec zmianie po wcześniejszych ustaleniach kierownika sekcji w związku z planem pracy szkoły na dany rok)

Przesłuchanie śródroczne	Egzamin promocyjny
Gama, pasaże	Gama, pasaże
Etiuda	Etiuda
I lub III część koncertu	I lub III część koncertu
Utwór dowolny z akompaniamentem fortepianu (może być wykonany na audycji w trakcie trwania semestru)	Utwór dowolny z akompaniamentem fortepianu. (może być wykonany na audycji w trakcie trwania semestru)

KLASA IV

Treści nauczania:

- poszerzanie wiedzy w zakresie historii instrumentu, części składowych skrzypiec i smyczka oraz zasady konserwacji
- rozwijanie prawidłowego aparatu gry i właściwego wydobycia dźwięku
- ćwiczenie różnych rodzajów pamięci muzycznej
- znajomość notacji muzycznej i palcówki w zakresie III pozycji
- czytanie a vista łatwych utworów
- doskonalenie zasady występów publicznych: umiejętności koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi instrumentalistami.
- próba improwizacji prostych tematów melodycznych i granie ze słuchu.
- przygotowanie do samodzielnej pracy nad łatwym utworem w zakresie poprawnego odczytania tekstu i z uwzględnieniem prawidłowej artykulacji, dynamiki, frazowania.
- rozwijanie potrzeby ekspresji twórczej ucznia i kształtowanie wyobraźni muzycznej
- rozwijanie umiejętności muzykowania zespołowego

Zadania techniczno-wykonawcze:

- *poznanie poz. IV i V*
- *swobodne zmiany pozycji w zakresie I – V*
- prawidłowy aparat gry i intonacja
- podwójne detache, martele, staccato pod łukiem, legato przez struny
- umiejętność frazowania i operowania podstawowymi sposobami artykulacji: detache, podwójne detache, portato, staccato, staccato pod łukiem, martele
- zgodna z zapisem realizacja metryczności, agogiki i dynamiki
- umiejętność gry prostych dwudźwięków i chromatyki
- umiejętność świadomego ćwiczenia i korekty błędów
- umiejętność dokonywania właściwej samooceny wykonywanych utworów
- proste dwudźwięki ze zmianą pozycji przez 1 oktawę i ćwiczenia dwudźwiękowe
- flażolety naturalne
- doskonalenie wibracji
- pizzicato prawą ręką
- bardzo dobra intonacja, poczucie rytmu i pamięć
- gra z ekspresją i wyobraźnią dźwiękową.
- posługiwanie się różnymi formami zapamiętywania i szybkie tempo zapamiętywania nowych treści
- czytanie a vista łatwych utworów
- umiejętność koncentrowania się i radzenia sobie z tremą

Zakres literatury skrzypcowej dla klasy IV (do wyboru)

1. Gamy

W. Krotkiewski	Gamy i pasaże cz. II
E. Umińska	Gamy i pasaże
Z. Feliński	„Nauka gam i zmian pozycji”
S. Tomasik	Gamy i pasaże
A. Cofalik	Gamy i pasaże na skrzypce

2. Ćwiczenia

W. Krotkiewski	Ćwiczenia na prawą rękę
O. Sevcik	Ćwiczenia na zmiany pozycji op. 8
O. Sevcik	Ćwiczenia dwudźwiękowe op. 9
O. Sevcik	40 wariacji op. 3
H. Schradieck	Ćwiczenia palcowe
S. Tomasik	Abecadło dwudźwiękowe dla dzieci
N. Minko	Dla małego skrzypka cz. II

3. Etiudy

Z. K. Rund	Etiudy w I pozycji
P. Wójtowicz	22 Etiudy dwudźwiękowe "Czerwone jabłuszko"
K. Fortunatow	Etiudy na zmiany pozycji
H. E. Kayser	Etiudy op. 20
F. Wohlfahrt	Etiudy op. 45 i 75
F. Mazas	Etiudy op. 36 cz. I
E. Polleux	Etiudy skrzypcowe
A. Cofalik	Ulubione etiudy

4. Koncerty

O. Rieding	Koncert G-dur op. 24
O. Rieding	Koncert D-dur op. 25
O. Rieding	Koncert a-moll op. 21 (w stylu węgierskim)
H. Sitt	Koncert op. 93
H. Sitt	Koncert op. 102
F. Seitz	Koncert G-dur op. 13
A. Huber	Concertino F-dur op. 7
G. Bacewicz	Concertino G-dur
F. Kuchler	Koncert D-dur op. 12
A. Vivaldi	Koncert g-moll nr 52
A. Vivaldi	Koncert G-dur op. 3 nr 3
A. Lasoń	Concertino w dwóch częściach
A. Komarowski	Koncert A-dur nr 2
A. Bloch	Concertino op. 31
A. Huber	Concertino F-dur op. 7

5. Utwory z fortepianem

P. Czajkowski	Smutna pieśń
L. van Beethoven	Menuet G-dur
L. Boccherini	Menuet
C. Bohm	Taniec hiszpański
C. Bohm	Sarabanda
C. Bohm	Perpetuum mobile
C. Bohm	Bolero
A. Cofalik	Kukułka

W. Krotkiewski	Polonez
W. Krotkiewski	Perpetuum mobile
W. Have	Bolero op. 11
S. Prokofiew	Gawot
O. Rieding	Marsz op. 23 nr 2
R. Glier	Walc op. 45 nr 2
P. Mascagni	Intermezzo
M. Popławski	Tarantella
M. Popławski	Taniec hiszpański
M. Popławski	Polonez
M. Popławski	Krakowiak
K. Kurpiński	Polonez
J. Stasica / J. Garścia	Pociąg
J. Ph. Rameau	Rigaudon
J. B. Lully	Gawot i Musette
I. J. Paderwski	Menuet
H. Sitt	Tarantella op. 73 nr 12
G. Goltermann	La foi
G. Faure	Kołysanka op. 16
G. F. Haendel	Preludium G-dur
G. B. Martini	Gawot
F. Gossec	Gawot D-dur
E. Młynarski	Kołysanka
D. Obijalska	Kot włóczykij, Łoś Patataj
Ch. Dancla	Wariacje na różne tematy
A. Jańszynow	Komar
W. Krotkiewski	Młody muzyk
G. Bacewicz	Łatwe utwory
Zbiory:	Dawni Mistrzowie Francuscy, Niemiecscy, Włoscy, Polscy i Czescy

6. Utwory kameralne

W. A. Mozart	Lustro
G. Bacewicz	Łatwe duety
B. Brydern	Ragtimes for 2 Violins
B. Bartok	44 Duety
S. Tomasik	Duetowe co nieco
P. Wójtowicz	Utworeczki
P. Wójtowicz	Magiczne drzewo (na troje skrzypiec)
M. Guliani	Duetto facile op. 77 (skrzypce i gitara)
L. Kwaśnik	Miniatury klasyczne na troje i czworo skrzypiec
J. Rzepecka	Tria smyczkowe dla najmłodszych
J. Rzepecka	Tria mieszane
J. Rzepecka	Duety na skrzypce
J. Gebauer	Duety op. 10
I. Pleyel	Duety op. 6 i op. 8
I. Pleyel	Duety op. 24 i op. 48
G. Ph. Telemann	Koncerty nr 1-4 na czworo skrzypiec
F. Mazas	Duety op. 38 z. I i II
F. Geminiani	The Art of Playing of the violin
E. Pudovochkin	Fireflies z. III
arr. E. Huws Jones	Klezmer Fiddler
A. Pogorilec	Utwory na troje skrzypiec z. I i II
A. Igudesman	Duety skrzypcowe Latin&More

A. Igudesman Duety skrzypcowe Klezmer&More
 A. Igudesman Duety skrzypcowe Celtic&More

Dopuszcza się wg uznania nauczyciela inne utwory o podobnym lub wyższym stopniu trudności.

Program przesłuchania śródrocznego i egzaminu promocyjnego (program może ulec zmianie po wcześniejszych ustaleniach kierownika sekcji w związku z planem pracy szkoły na dany rok)

Przesłuchanie śródroczne	Egzamin promocyjny
Gama, pasaże, seksty Etiuda I lub III część koncertu Utwór dowolny z akompaniamentem fortepianu (może być wykonany na audycji w trakcie trwania semestru)	Gama, pasaże, seksty Etiuda I lub III część koncertu Utwór dowolny z akompaniamentem fortepianu. (może być wykonany na audycji w trakcie trwania semestru)

KLASA V

Treści nauczania:

- poszerzanie wiedzy z zakresu historii instrumentu
- doskonalenie prawidłowego aparatu gry i właściwego wydobycia dźwięku
- *znajomość palcówki w zakresie I – VI pozycji*
- podstawy interpretacji utworu zgodnej z zapisem i elementami stylu
- podstawowe formy muzykowania zespołowego
- czytanie a vista łatwych utworów z uwzględnieniem dynamiki i artykulacji
- przygotowanie do samodzielnej pracy nad łatwym utworem w zakresie poprawnego odczytania tekstu pod względem artykulacji, dynamiki, frazowania
- rozwijanie potrzeby ekspresji twórczej ucznia i kształtowanie wyobraźni muzycznej
- doskonalenie obycia estradowego, w tym: umiejętności koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi instrumentalistami.
- próba improwizacji prostych tematów melodycznych i granie ze słuchu.

Zadania techniczno-wykonawcze:

- opanowanie prawidłowej postawy i właściwego aparatu gry w tym ruchu wyrównawczego i grawitacji
- umiejętność wydobycia ładnego dźwięku przy zachowaniu swobodnego aparatu gry
- *poznanie pozycji VI i VII*
- *zmiany i skoki do pozycji I – VI, doskonalenie umiejętności gry w poz. I - VI*
- doskonalenie techniki dwudźwiękowej, pasażowej, biegłościowej i chromatyki
- różnicowanie wibracji
- prawidłowe zmiany pozycji palcem wstępującym i zstępującym
- flażolety naturalne i sztuczne
- umiejętność różnicowania stylu
- szeroki zakres dynamiki
- bardzo dobra intonacja
- *poszerzenie zakresu poznanych środków artykulacyjnych o spiccato i sautille i ich doskonalenie*
- interesujące interpretowanie utworów zgodnie z ich budową formalną
- umiejętność korzystania z różnych form pamięci muzycznej (słuchowej, wzrokowej, ruchowej, intelektualnej).
- szersze wiadomości z historii instrumentu
- znajomość części składowych skrzypiec i smyczka i zasad konserwacji
- czytanie a vista łatwych utworów
- umiejętność koncentrowania się i radzenia sobie z tremą
- zgodna z zapisem realizacja metroritmiki, agogiki i dynamiki
- umiejętność świadomego ćwiczenia i korekty błędów
- umiejętność dokonywania właściwej samooceny wykonywanych utworów

Zakres literatury skrzypcowej dla klasy V (do wyboru)

1. Gamy

W. Krotkiewski	Gamy i pasaże cz. II
S. Tomasiak	Gamy i pasaże
M. Szczepanowska	Gamy i pasaże
E. Umińska	Gamy i pasaże
A. Cofalik	Gamy i pasaże na skrzypce

2. Ćwiczenia

W. Krotkiewski	Ćwiczenia dwudźwiękowe
O. Sevcik	Ćwiczenia na zmiany pozycji op. 8
O. Sevcik	Ćwiczenia dwudźwiękowe op. 9
O. Sevcik	40 wariacji op. 3
H. Schradieck	Ćwiczenia palcowe

3. Etiudy

Z. K. Rund	Etiudy w I pozycji
R. Kreutzer	42 Etiudy
P. Wójtowicz	22 Etiudy dwudźwiękowe "Czerwone jabłuszko"
J. Dont	Etiudy op. 37
F. Mazas	Etiudy op. 36 cz. I i II
Wolhlfahrt	Etiudy op. 74
E. Polo	30 Etiud dwudźwiękowych
A. Cofalik	Ulubione etiudy
E. Polleux	Etiudy skrzypcowe
R. Hofmann	Etiudy

4. Koncerty

P. Nardini	Koncert e-moll
O. Rieding	Concertino D-dur op. 25
F. Seitz	IV Koncert D-dur op. 15
L. Jansa	Concertino D-dur
A. Komarowski	Koncert A-dur
G. Hollander	Koncert szkolny op. 62
F. Seitz	V Koncert D-dur op. 38
F. Seitz	IV Koncert D-dur
F. Seitz	Koncert g-moll op. 12
F. Seitz	Koncert D-dur op. 7
Ch. Dancla	Solo koncertowe nr 1 i 2
A. Vivaldi	Koncert g-moll op. 4 nr 6
A. Vivaldi	Koncert g-moll nr 52
A. Vivaldi	Koncert a-moll op. 3 nr 6
A. Vivaldi	Koncert G-dur op. 3 nr 3

5. Utwory z fortepianem

Z. Noskowski	Polonez eligijny
W. Frieman	Taniec góralski
R. Schumann	Marzenie
Ch. Dancla	Wariacje na różne tematy
P. Czajkowski	Pieśń bez słów op. 2 nr 3
K. Mostras	Taniec wschodni
K. Kurpiński	Polonez

J. S. Bach/Ch. Gounod	Ave Maria
J. Ph. Rameau	Tamburyn
J. Ph. Rameau	Gawot D-dur
J. J. Mondonville	Tamburyn
J. Haydn	Menuet D-dur
J. Haydn	Capriccio
J. B. Senaille	Allegretto
H. Wieniawski	Pieśń polska
G. Faure	Dolly (Kołysanka)
G. F. Haendel	Aria i Rondinella
F. Schubert	Poranna serenada
F. Schubert	Do muzyki
F. Francoeur	Aria
E. Toselli	Serenada
E. Glier	U źródła
D. Szostakowicz	Gawot
Ch. Dancla	Wariacje na t. Belliniego op. 89 nr 3
Ch. Beriot	Serenada op. 124
C. Franck	Panis Angelicus
A. Wroński	Mazurek
A. Dworzak	Utwory romantyczne op. 75
A. Cofalik	Wróble
A. Cofalik	Słowik
A. Borodin	Tańce połowieckie z opery "Książ Igor"
P. Wójtowicz	Polonez
P. Wójtowicz	Taniec polski
P. Wójtowicz	Miniatury na skrzypce i fortepian zeszyt 2
W. Doleżał	Śpiewające skrzypce
Zbiory:	Dawni Mistrzowie Francuscy, Niemiecscy, Włoscy, Polscy i Czescy
A. Cofalik	Ptaszarnia

6. Sonatiny i Sonaty

A. Ariosti	Sonata D - dur
G. Ph. Telemann	Sonatiny
G. F. Haendel	Sonata E-dur op. 1 nr 15
A. Corelli	Sonaty

7. Utwory kameralne

W. A. Mozart	Lustro
S. Prokofiew	Marsz z baletu "Piotruś i wilk"
M. Guliani	Duettino facile op. 77 (skrzypce i gitara)
L. Kwaśnik	Miniatury klasyczne na troje skrzypiec
J. S. Bach	Żałoba
J. Rzepecka	Tria smyczkowe dla najmłodszych
J. Rzepecka	Duety na skrzypce
J. Bilek	Julietta
I. Pleyel	Duety op. 6 i op. 8
G. Ph. Telemann	6 Sonat kanonicznych
G. Ph. Telemann	Koncerty na 4 skrzypiec nr 1, 2, 3
G. Gershwin	Blues z poematu symf. "Amerykanin w Paryżu"
F. Mazas	Duety op. 38 z. I i II
F. Lai	Melodia z filmu "Love story"
E. Elgar	Salut d'Amour op. 12 (trio)

B. Brydern	Ragtimes for 2 Violins
B. Bartok	44 Duety
A. Pogorilec	Utwory na troje skrzypiec z. I i II
A. Piazzolla	Oblivion (Milonga)
A. Piazzolla	Libertango
A. Liadow	Mazurek op. 3 nr 6
A. Igudesman	Duety skrzypcowe Latin&More
A. Igudesman	Duety skrzypcowe Klezmer&More
A. Igudesman	Duety skrzypcowe Celtic&More

Dopuszcza się wg uznania nauczyciela inne utwory o podobnym lub wyższym stopniu trudności.

Program przesłuchania śródrocznego i egzaminu promocyjnego (program może ulec zmianie po wcześniejszych ustaleniach kierownika sekcji w związku z planem pracy szkoły na dany rok)

Przesłuchanie śródroczne	Egzamin promocyjny
Gama, pasaże, 2 typy dwudźwięków	Gama, pasaże, 2 typy dwudźwięków
Etiuda	Etiuda
I lub III część koncertu	I lub III część koncertu
Utwór dowolny	Utwór dowolny
z akompaniamentem fortepianu (może być wykonany na audycji w trakcie trwania semestru)	z akompaniamentem fortepianu. (może być wykonany na audycji w trakcie trwania semestru)

KLASA VI

Treści nauczania:

- wejścia do V pozycji
- poszerzanie wiedzy z zakresu historii instrumentu
- doskonalenie prawidłowego aparatu gry i właściwego wydobycia dźwięku
- *znajomość palcówki w zakresie I - VII pozycji*
- podstawy interpretacji utworu zgodnej z zapisem, budową formalną i elementami stylu
- czytanie a vista łatwych utworów
- podstawowe formy muzykowania zespołowego
- przygotowanie do samodzielnej pracy nad łatwym utworem w zakresie poprawnego odczytania tekstu, dynamiki, artykulacji i frazowania
- rozwijanie potrzeby ekspresji twórczej ucznia i kształtowanie wyobraźni muzycznej
- podstawy obycia estradowego w zakresie technik opanowania pamięciowego utworu oraz koncentracji i pokonywania tremy

Zadania techniczno-wykonawcze:

- płynne zmiany pozycji I – V
- *umiejętność gry w poz. I - VII, skoki do pozycji*
- tryl, mordent, obiegnik, akordy łamane i równocześnie brzmiące
- pizzicato palcami lewej i prawej ręki
- marteles, *spiccato, sautille po 2-4*
- bardzo dobra biegłość
- bardzo dobra intonacja
- opanowanie prawidłowej postawy i właściwego aparatu gry
- umiejętność wydobycia ładnego dźwięku
- umiejętność frazowania i operowania wszystkimi poznanymi sposobami artykulacji:
 - detache, podwójne detache, marteles, portato, staccato, *spiccato, sautille*
- zgodna z zapisem realizacja metroritmiki, agogiki i dynamiki
- umiejętność gry z podziałem smyczka i prowadzeniem go równoległe do podstawka
- umiejętność gry dwudźwięków i chromatyki
- prawidłowa i zróżnicowana wibracja
- gra stylowa, z ekspresją
- bardzo dobra prezentacja na estradzie
- posiadanie w miarę szerokich wiadomości z historii instrumentu
- czytanie a vista łatwych utworów
- umiejętność koncentrowania się i radzenia sobie z tremą
- posługiwanie się różnymi formami zapamiętywania
- opanowanie literatury skrzypcowej w następującym zakresie:
 - etiudy o zróżnicowanej problematyce, sonata, koncert, wariacje, miniatura
- umiejętność świadomego ćwiczenia i korekty błędów
- umiejętność dokonywania właściwej samooceny wykonywanych utworów

Zakres literatury skrzypcowej dla klasy VI (do wyboru)

1. Gamy

W. Krotkiewski	Gamy i pasaże cz. II
S. Tomasik	Gamy i pasaże
M. Szczepanowska	Gamy i pasaże
E. Umińska	Gamy i pasaże
A. Cofalik	Gamy i pasaże

2. Ćwiczenia

W. Krotkiewski	Ćwiczenia dwudźwiękowe
O. Sevcik	Ćwiczenia na zmiany pozycji op. 8
O. Sevcik	Ćwiczenia dwudźwiękowe op. 9
O. Sevcik	40 wariacji op. 3
H. Schradieck	Ćwiczenia palcowe w siedmiu pozycjach

3. Etiudy

R. Kreutzer	42 Etiudy
P. Wójtowicz	22 Etiudy dwudźwiękowe "Czerwone jabłuszko"
P. Wójtowicz	Etiudy - Kaprysy
P. Rovelli	Kaprysy
P. Rode	24 Kaprysy (nr, 2, 5, 24)
J. Dont	Etiudy op. 37
F. Fiorillo	Etiudy
E. Polo	30 Etiud dwudźwiękowych
Ch. Dancla	Etiudy op. 73
A. Cofalik	Ulubione etiudy
E. Polleux	Etiudy skrzypcowe
R. Hofmann	Etiudy

4. Koncerty

J. B. Accolay	Koncert a-moll
W. A. Mozart	Koncert D-dur "Adelaide"
A. Komarowski	Koncert e-moll
O. Rieding	Concertino D – dur op. 5
O. Rieding	Koncert e-moll op. 7
J. Haydn	II Koncert G-dur
G. Hollender	Koncert szkolny op. 62
R. Ortman	Concertino a-moll nr 12
Ch. Dancla	Solo koncertowe nr 2, 3
Ch. Beriot	IX Koncert a-moll
A. Nolek	Koncert D-dur
F. Seitz	V Koncert D-dur op. 38
F. Seitz	Koncert g-moll op. 12
F. Seitz	Koncert D-dur op. 7
F. Seitz	IV Koncert D-dur
A. Vivaldi	Koncert g-moll op. 9 nr 3
A. Vivaldi	Koncert g-moll op. 6 nr 1 RV 324
A. Vivaldi	Koncert g-moll op. 4 nr 6
A. Vivaldi	Koncert g-moll op. 12 nr 1
A. Vivaldi	Koncert g-moll nr 52
A. Vivaldi	Koncert A-dur op. 4 nr 5 RV 347
A. Vivaldi	Koncert A-dur op. 9 nr 2 RV 345

A. Vivaldi	Koncert A-dur nr 51
A. Vivaldi	Koncert D - dur op.7 nr 12 RV 214
A. Vivaldi	Koncert E - dur op. 3 nr 12 RV 265
A. Vivaldi	Koncert G-dur op. 3 nr 3 RV 310
A. Vivaldi	Koncert E-dur op. 8 nr 1 (Wiosna)
A. Vivaldi	Koncert B–dur RV 363 “Il Corneto da Posta”

5. Utwory z fortepianem

I. Albeniz	Chant d'Amour
I. Albeniz	Tango
G. Bacewicz	Kołysanka, Oberek I i II
C. Bohm	Introdukcja i Polonez
Ch. Dancla	Wariacje na różne tematy
J. S. Bach	Siciliana
A. Cofalik	Ptaszarnia
A. Dworzak	Humoreska
W. Doleżał	Śpiewające skrzypce
Z. Fibich	Poemat
J. Field	Nocturn
J. H. Fiocco	Allegro
R. Glier	Etiuda
R. Glier	U źródła
Ch. W. Gluck	Melodia
E. Grieg	Nocturn C-dur
G. F. Haendel	Wariacje A-dur
E. Młynarski	Mazur
K. Mostras	Korowód
W. A. Mozart	Menuet D-dur
I. J. Paderewski	Melodia
J. J. Raff	Cavatina
M. Rimski-Korsakow	Pieśń hinduska
F. Schubert	Marzenie
F. Schubert	Pszczółka
E. Severn	Polish Dance
R. Twardowski	Oberek
H. Wieniawski	Dudziarz
H. Wieniawski	Kujawiak
H. Wieniawski	Pieśń polska
P. Wójtowicz	Polonez
P. Wójtowicz	Taniec polski
P. Wójtowicz	Miniatury na skrzypce i fortepian zeszyt 2
Zbiory:	Dawni Mistrzowie Francuscy, Niemieccy, Włoscy, Polscy i Czescy

6. Sonatiny i Sonaty

G. Ph. Telemann	12 Fantazji na skrzypce solo
A. Corelli	Sonaty
G. F. Haendel	Sonata F-dur op. 1 nr 12
G. F. Haendel	Sonata g-moll op. 1 nr 10
G. F. Haendel	Sonata E – dur
G. Ph. Telemann	Sonatiny

7. Utwory kameralne

S. Prokofiew	Marsz z baletu "Piotrus i wilk"
P. Czajkowski	Walc kwiatów

J. S. Bach	Koncert podwójny d-moll
J. Bilek	Julietta
I. Pleyel	Duety op. 6 i op. 8
G. Ph. Telemeann	6 Sonat kanonicznych
G. Ph. Telemann	Koncerty na 4 skrzypiec nr 1, 2, 3, 4
G. Gershwin	Blues z poematu symf. "Amerykanin w Paryżu"
G. Gershwin	Blues B-dur
G. Frescobaldi	Tocatta
F. Lai	Melodia z filmu "Love story"
E. Elgar	Salut d'Amour op. 12 (trio)
B. Brydern	Ragtimes for 2 Violins
B. Bartok	44 Duety
A. Vivaldi	Koncert a-moll na dwoje skrzypiec
A. Rowley	Trio na tematy irlandzkie
A. Rowley	Trio na tematy angielskie
A. Piazzolla	Oblivion (Milonga)
A. Piazzolla	Libertango
A. Pogorilec	Utwory na troje skrzypiec z. I i II
A. Igudesman	Duety skrzypcowe Latin&More
A. Igudesman	Duety skrzypcowe Klezmer&More
A. Igudesman	Duety skrzypcowe Celtic&More

Dopuszcza się wg uznania nauczyciela inne utwory o podobnym lub wyższym stopniu trudności.

Program przesłuchania śródrocznego i egzaminu promocyjnego (program może ulec zmianie po wcześniejszych ustaleniach kierownika sekcji w związku z planem pracy szkoły na dany rok)

Przesłuchanie śródroczne	Egzamin promocyjny
Gama, pasaże, Tercje, seksty, oktawy Etiuda I lub III część koncertu Utwór dowolny z akompaniamentem fortepianu (może być wykonany na audycji w trakcie trwania semestru)	Gama, pasaże, Tercje, seksty, oktawy Etiuda I lub III część koncertu, dwie kontrastujące części sonaty (sonatiny) lub utwór dowolny z akompaniamentem fortepianu (może być wykonany na audycji w trakcie trwania semestru)

KLASA VII

Treści nauczania:

- wejścia do VII pozycji
- poszerzanie wiedzy z zakresu historii instrumentu
- utrwalanie prawidłowego aparatu gry i właściwego wydobywania dźwięku
- znajomość palcówki w zakresie I - VII pozycji
- podstawy interpretacji utworu zgodnej z zapisem, budową formalną i elementami stylu
- czytanie a vista utworów we wszystkich tonacjach
- podstawowe formy muzykowania zespołowego
- przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem w zakresie poprawnego odczytania tekstu, dynamiki, artykulacji i frazowania
- rozwijanie potrzeby ekspresji twórczej ucznia i kształtowanie wyobraźni muzycznej
- podstawy obycia estradowego w zakresie technik opanowania pamięciowego utworu oraz koncentracji i pokonywania tremy

Zadania techniczno-wykonawcze:

- płynne zmiany pozycji I – VII
- *umiejętność gry w poz. I - VIII, skoki do pozycji*
- tryl, mordent, obiegnik, akordy łamane i równocześnie brzmiące
- pizzicato palcami lewej i prawej ręki
- marteles, spiccato, sautille po 2-4
- bardzo dobra biegłość
- bardzo dobra intonacja
- utrwalanie prawidłowej postawy i właściwego aparatu gry
- umiejętność wydobywania ładnego dźwięku
- umiejętność frazowania i operowania wszystkimi poznanymi sposobami artykulacji:
 - detache, podwójne detache, marteles, portato, staccato, spiccato, sautille
- zgodna z zapisem realizacja metryczności, agogiki i dynamiki
- umiejętność gry z podziałem smyczka i prowadzeniem go równoległe do podstawka
- umiejętność gry dwudźwięków i chromatyki
- prawidłowa i zróżnicowana wibracja
- gra stylowa, z ekspresją
- bardzo dobra prezentacja na estradzie
- posiadanie w miarę szerokich wiadomości z historii instrumentu
- czytanie a vista łatwych utworów
- umiejętność koncentrowania się i radzenia sobie z tremą
- posługiwanie się różnymi formami zapamiętywania
- opanowanie literatury skrzypcowej w następującym zakresie:
 - etiudy o zróżnicowanej problematyce, sonata, koncert, wariacje, miniatura
- umiejętność świadomego ćwiczenia i korekty błędów
- umiejętność dokonywania właściwej samooceny wykonywanych utworów

Zakres literatury skrzypcowej dla klasy VII (do wyboru)

1. Gamy

S. Tomasiak	Gamy i pasaże
M. Szczepanowska	Gamy i pasaże
E. Umińska	Gamy i pasaże
A. Cofalik	Gamy i pasaże

2. Ćwiczenia

Z. Jahnke	Dwudźwięki
O. Sevcik	Ćwiczenia na zmiany pozycji op. 8
O. Sevcik	Ćwiczenia dwudźwiękowe op. 9
O. Sevcik	40 wariacji op. 3
H. Schradieck	Ćwiczenia palcowe w siedmiu pozycjach

3. Etiudy

R. Kreutzer	42 Etiudy
P. Wójtowicz	22 Etiudy dwudźwiękowe "Czerwone jabłuszko"
P. Rovelli	Kaprysy
P. Rode	24 Kaprysy
M. Cohen	14 Intermediate studies for solo violin
J. Dont	24 Etiudy op. 37
F. Fiorillo	Etiudy
E. Polo	30 Etiud dwudźwiękowych
Ch. Dancla	Etiudy op. 73
A. Cofalik	Ulubione etiudy
P. Wójtowicz	Etiudy - Kaprysy

4. Koncerty

W. A. Mozart	Koncert D-dur "Adelaide"
A. Komarowski	Koncert e-moll
O. Rieding	Concertino D – dur op. 5
O. Rieding	Koncert e-moll op. 7
J. S. Bach	Koncert a-moll
A. Bloch	Concertino
J. Haydn	II Koncert G-dur
J. Haydn	I Koncert C–dur
G. Hollender	Koncert szkolny op. 62
G. B. Viotti	Koncert G-dur nr 23
G. B. Viotti	Koncert D-dur nr 20
D. Kabalewski	Koncert C-dur op. 48
A. Nolek	Koncert D-dur
R. Ortman	Concertino a-moll nr 12
M. Rode	VI Koncert a - moll
J. Mysliveček	Koncert C - dur
Ch. Dancla	Solo koncertowe nr 2, 3
Ch. Beriot	VII Koncert G-dur
Ch. Beriot	IX Koncert a-moll
A. Vivaldi	Koncert g-moll op. 9 nr 3
A. Vivaldi	Koncert g-moll op. 6 nr 1 RV 324
A. Vivaldi	Koncert g-moll op. 4 nr 6
A. Vivaldi	Koncert g-moll op. 12 nr 1
A. Vivaldi	Koncert g-moll nr 52
A. Vivaldi	Koncert A-dur op. 4 nr 5 RV 347

A. Vivaldi	Koncert A-dur op. 9 nr 2 RV 345
A. Vivaldi	Koncert A-dur nr 51
A. Vivaldi	Koncert D - dur op.7 nr 12 RV 214
A. Vivaldi	Koncert E - dur op. 3 nr 12 RV 265
A. Vivaldi	Koncert G-dur op. 3 nr 3 RV 310
A. Vivaldi	Koncert E-dur op. 8 nr 1 (Wiosna)
A. Vivaldi	Koncert B–dur RV 363 “Il Corneto da Posta”

5. Utwory z fortepianem

I. Albeniz	Chant d'Amour
A. Arutunian	Improwizacja
A. Andrzejewski	Burleska
G. Bacewicz	Oberek I i II
J. S. Bach	Siciliana
Ch. Beriot	Sceny baletowe
J. Brahms	Tańce węgierskie
Fr. Couperin	Wiatraczki
F. Chopin	Etiuda op.10 nr 3
F. Drdla	The hut is on fire op. 30 nr 3
A. Dworzak	Humoreska
Z. Fibich	Poemat
J. Field	Nocturn
J. H. Fiocco	Allegro
R. Glier	Etiuda
R. Glier	U źródła
Ch. W. Gluck	Melodia
E. Grieg	Suita "Per Gynt": Poranek, Śmierć Azy, Taniec Anitry, W grocie króla gór
E. Grieg	Nocturn C-dur
E. Granados	Danse espagnole
G. F. Haendel	Wariacje A-dur
F. Kreisler	Rondino
E. Młynarski	Mazur
E. Młynarski	Polonez
A. Monti	Czardasz
I. J. Paderewski	Melodia
E. Poldini	Tańcząca lalka
J. J. Raff	Cavatina
J. Ph. Rameau	Wariacje a-moll
M. Rimski-Korsakow	Pieśń hinduska
F. Schubert	Marzenie
F. Schubert	Pszczółka
E. Severn	Polish Dance
I. Strawiński	Serenada z baletu "Pulcinella"
R. Twardowski	Oberek
H. Wieniawski	Dudziarz
H. Wieniawski	Kujawiak
H. Wieniawski	Obertas
H. Wieniawski	Souvenir de Posen
P. Wójtowicz	Miniatury na skrzypce i fortepian zeszyt 2
W. Doleżał	Śpiewające skrzypce

6. Sonatiny i Sonaty

J. S. Bach	Sonaty i partity na skrzypce solo (łatwiejsze części)
G. Ph. Telemann	12 Fantazji na skrzypce solo

G. F. Haendel	Sonata F-dur op. 1 nr 12
G. F. Haendel	Sonata g-moll op. 1 nr 10
G. F. Haendel	Sonata E – dur
H. M. Górecki	Sonatina
G. B. Pergolesi	Sonata G-dur
H. Purcell	Sonata g-moll
J. B. Senaille	Sonata g-moll

7. Utwory kameralne

S. Prokofiew	Marsz z baletu "Piotrus i wilk"
P. Czajkowski	Walc kwiatów
J. S. Bach	Koncert podwójny d-moll
J. Bilek	Julietta
I. Pleyel	Duety op. 6 i op. 8
G. Ph. Telemeann	6 Sonat kanonicznych
G. Ph. Telemann	Koncerty na 4 skrzypiec nr 1, 2, 3, 4
G. Gershwin	Blues z poematu symf. "Amerykanin w Paryżu"
G. Gershwin	Blues B-dur
G. Frescobaldi	Tocatta
F. Lai	Melodia z filmu "Love story"
E. Elgar	Salut d'Amour op. 12 (trio)
B. Brydern	Ragtimes for 2 Violins
B. Bartok	44 Duety
A. Vivaldi	Koncert a-moll na dwoje skrzypiec
A. Rowley	Trio na tematy irlandzkie
A. Rowley	Trio na tematy angielskie
A. Piazzolla	Oblivion (Milonga)
A. Piazzolla	Libertango
A. Pogorilec	Utwory na troje skrzypiec z. I i II
A. Igudesman	Duety skrzypcowe Latin&More
A. Igudesman	Duety skrzypcowe Klezmer&More
A. Igudesman	Duety skrzypcowe Celtic&More

Dopuszcza się wg uznania nauczyciela inne utwory o podobnym lub wyższym stopniu trudności.

Program przesłuchania śródrocznego i egzaminy promocyjne (program może ulec zmianie po wcześniejszych ustaleniach kierownika sekcji w związku z planem pracy szkoły na dany rok)

Przesłuchanie śródroczne	Egzamin promocyjny
Gama, pasaże, Tercje, seksty, oktawy Etiuda I lub III część koncertu Utwór dowolny z akompaniamentem fortepianu (może być wykonany na audycji w trakcie trwania semestru)	Gama, pasaże, Tercje, seksty, oktawy Etiuda I lub III część koncertu, dwie kontrastujące części sonaty (sonatiny) lub utwór dowolny z akompaniamentem fortepianu (może być wykonany na audycji w trakcie trwania semestru)

KLASA VIII

Treści nauczania:

- wejścia do VIII pozycji
- poszerzanie wiedzy z zakresu historii instrumentu
- utrwalanie prawidłowego aparatu gry i właściwego wydobywania dźwięku
- znajomość palcówki w zakresie I - VIII pozycji
- podstawy interpretacji utworu zgodnej z zapisem, budową formalną i elementami stylu
- czytanie a vista utworów we wszystkich tonacjach w skomplikowanych rytmach
- podstawowe formy muzykowania zespołowego
- umiejętność samodzielnej pracy nad utworem w zakresie poprawnego odczytania tekstu, dynamiki, artykulacji i frazowania
- rozwijanie potrzeby ekspresji twórczej ucznia i kształtowanie wyobraźni muzycznej
- podstawy obycia estradowego w zakresie technik opanowania pamięciowego utworu oraz koncentracji i pokonywania tremy

Zadania techniczno-wykonawcze:

- płynne zmiany pozycji I – VIII
- tryl, mordent, obiegnik, akordy łamane i równocześnie brzmiące
- pizzicato palcami lewej i prawej ręki
- martele, spiccato, sautille po 2-4, ricochet.
- bardzo dobra biegłość
- bardzo dobra intonacja
- utrwalanie prawidłowej postawy i właściwego aparatu gry
- umiejętność wydobywania ładnego dźwięku
- umiejętność frazowania i operowania wszystkimi poznanymi sposobami artykulacji:
 - detache, podwójne detache, martele, portato, staccato, spiccato, sautille
- zgodna z zapisem realizacja metroritmiki, agogiki i dynamiki
- umiejętność gry z podziałem smyczka i prowadzeniem go równoległe do podstawka
- umiejętność gry dwudźwięków i chromatyki
- prawidłowa i zróżnicowana wibracja
- gra stylowa, z ekspresją
- bardzo dobra prezentacja na estradzie
- posiadanie szerokich wiadomości z historii instrumentu
- czytanie a vista łatwych utworów
- umiejętność koncentrowania się i radzenia sobie z tremą
- posługiwanie się różnymi formami zapamiętywania
- opanowanie literatury skrzypcowej w następującym zakresie:
 - etiudy o zróżnicowanej problematyce, sonata, koncert, wariacje, miniatura
- umiejętność świadomego ćwiczenia i korekty błędów
- umiejętność dokonywania właściwej samooceny wykonywanych utworów

Zakres literatury skrzypcowej dla klasy VIII (do wyboru)

1. Gamy

S. Tomasiak	Gamy i pasaże
M. Szczepanowska	Gamy i pasaże
E. Umińska	Gamy i pasaże
A. Cofalik	Gamy i pasaże

2. Ćwiczenia

Z. Jahnke	Dwudźwięki
O. Sevcik	Ćwiczenia na zmiany pozycji op. 8
O. Sevcik	Ćwiczenia dwudźwiękowe op. 9
O. Sevcik	40 wariacji op. 3
H. Schradieck	Ćwiczenia palcowe w siedmiu pozycjach

3. Etiudy

R. Kreutzer	42 Etiudy
P. Rovelli	Kaprysy
P. Rode	24 Kaprysy
M. Cohen	14 Intermediate studies for solo violin
J. Dont	24 Etiudy op. 37
F. Fiorillo	Etiudy
E. Polo	30 Etiud dwudźwiękowych
Ch. Dancla	Etiudy op. 73
A. Cofalik	Ulubione etiudy
P. Wójtowicz	Etiudy – Kaprysy
H. Wieniawski	Etiudy-Kaprysy Op. 18

4. Koncerty

W. A. Mozart	Koncert D-dur "Adelaide"
A. Komarowski	Koncert e-moll
J. S. Bach	Koncert a-moll
J. S. Bach	Koncert E - dur
J. Haydn	II Koncert G-dur
J. Haydn	I Koncert C–dur
A. Nolck	Koncert D-dur
G. B. Viotti	Koncert G-dur nr 23
G. B. Viotti	Koncert D-dur nr 20
G. B. Viotti	Koncert nr 22 a - moll
D. Kabalewski	Koncert C-dur op. 48
J. Mysliveček	Koncert C - dur
Ch. Beriot	VII Koncert G-dur
Ch. Beriot	I Koncert D-dur
Ch. Beriot	IX Koncert a-moll
A. Vivaldi	Koncert "Cztery pory roku"
A. Vivaldi	Koncert A-dur op. 4 nr 5 RV 347
A. Vivaldi	Koncert g-moll op. 12 nr 1
L. Spohr	II Koncert d- moll op. 2
L. Spohr	II Koncert e - moll
M. Bruch	Koncert g- moll op.26
M. Rode	VII Koncert a-moll

5. Utwory z fortepianem

A. Andrzejewski	Burleska
A. Areński	Serenada
G. Bacewicz	Oberek I i II
J. S. Bach	Siciliana
B. Bartok	Tańce rumuńskie
Ch. Beriot	Sceny baletowe
J. Brahms	Tańce węgierskie
F. Chopin	Transkrypcje
A. Chaczaturian	Romans
F. Dąbrowski	Trzy utwory
F. Drdla	Carmen Fantazje
A. Dworzak	Humoreska
Z. Fibich	Poemat
J. Field	Nocturn
J. H. Fiocco	Allegro
M. Glinka	Mazurek
Ch. W. Gluck	Melodia
E. Grieg	Suita "Per Gynt": Poranek, Śmierć Azy, Taniec Anitry, W grocie króla gór
E. Grieg	Nocturn C-dur
E. Granados	Danse espagnole
G. F. Haendel	Wariacje A-dur
F. Kreisler	Miniatury
B. Kroll	Banjo and fiddle
H. Melcer	Dumka
E. Młynarski	Mazur
A. Monti	Czardasz
I. J. Paderewski	Melodia
I. J. Paderewski	Krakowiak
E. Poldini	Tańcząca lalka
M. Rimski-Korsakow	Pieśń hinduska
P. Sarasate	Romans andaluzyjski
F. Schubert	Marzenie
F. Schubert	Pszczółka
E. Severn	Polish Dance
R. Statkowski	Mazurek
R. Statkowski	Krakowiak
R. Statkowski	Dumka
R. Statkowski	Oberek
D. Szostakowicz	Romans
G. Ph. Telemann	12 Fantazji (Fantazja X, VII, XII)
R. Twardowski	Oberek
H. Wieniawski	Dudziarz
H. Wieniawski	Kujawiak
H. Wieniawski	Obertas
H. Wieniawski	Souvenir de Posen
P. Wójtowicz	Miniatury na skrzypce i fortepian zeszyt 2
W. Doleżał	Śpiewające skrzypce
W. Żeleński	Romans

6. Sonatiny i Sonaty

J. S. Bach	Sonaty i partity na skrzypce solo (łatwiejsze części)
G. Ph. Telemann	12 Fantazji na skrzypce solo
B. Campagnolli	Preludia i fugi

G. Tartini	Sonata g – moll, G – dur
P. Locatelli	Sonata g – moll
L. Boccherini	Sonata g – moll
J. Francoeur	Sonata E – dur
A. Krzanowski	Mała partita na skrzypce solo
H. M. Górecki	Sonatina
G. Bacewicz	Sonata da camera
G. F. Haendel	Sonata F-dur op. 1 nr 12
G. F. Haendel	Sonata g-moll op. 1 nr 10
G. F. Haendel	Sonata E – dur

7. Utwory kameralne

S. Prokofiew	Marsz z baletu "Piotrus i wilk"
P. Czajkowski	Walc kwiatów
J. S. Bach	Koncert podwójny d-moll
J. Bilek	Julietta
I. Pleyel	Duety op. 6 i op. 8
G. Ph. Telemeann	6 Sonat kanonicznych
G. Ph. Telemann	Koncerty na 4 skrzypiec nr 1, 2, 3, 4
G. Gershwin	Blues z poematu symf. "Amerykanin w Paryżu"
G. Gershwin	Blues B-dur
G. Frescobaldi	Tocatta
F. Lai	Melodia z filmu "Love story"
E. Elgar	Salut d'Amour op. 12 (trio)
B. Brydern	Ragtimes for 2 Violins
B. Bartok	44 Duety
A. Vivaldi	Koncert a-moll na dwoje skrzypiec
A. Rowley	Trio na tematy irlandzkie
A. Rowley	Trio na tematy angielskie
A. Piazzolla	Oblivion (Milonga)
A. Piazzolla	Libertango
A. Pogorilec	Utwory na troje skrzypiec z. I i II
A. Igudesman	Duety skrzypcowe Latin&More
A. Igudesman	Duety skrzypcowe Klezmer&More
A. Igudesman	Duety skrzypcowe Celtic&More

Dopuszcza się wg uznania nauczyciela inne utwory o podobnym lub wyższym stopniu trudności.

Program przesłuchania śródrocznego i egzaminu końcowego (program może ulec zmianie po wcześniejszych ustaleniach kierownika sekcji w związku z planem pracy szkoły na dany rok)

Przesłuchanie śródroczne	Egzamin końcowy
Gama, pasaże, Tercje, seksty, oktawy Etiuda dwudźwiękowa lub biegłościowa I lub III część koncertu	Etiuda dwudźwiękowa lub biegłościowa I lub III część koncertu, dwie kontrastujące części sonaty (sonatiny) utwór dowolny z akompaniamentem fortepianu

V. KRYTERIA OCENIANIA

Cele oceniania wewnątrzszkolnego:

- Poinformowanie ucznia o jego osiągnięciach edukacyjnych.
- Dostarczenie nauczycielom i rodzicom informacji o uzdolnieniach i postępach ucznia.
- Motywowanie ucznia do dalszej pracy i doskonalenia się.
- Lepsza organizacja pracy nauczyciela i dobór odpowiednich metod dydaktyczno-wychowawczych.
- Osiągnięcia ucznia, jego wiadomości i umiejętności wynikające z wymagań podstawy programowej oceniane są w drodze występów publicznych, przesłuchań śródrocznych, przesłuchań technicznych, praktycznych, egzaminów promocyjnych i końcowych.

Kryteria podlegające ocenie:

- intonacja
- wrażliwość na jakość dźwięku
- muzykalność
- umiejętności techniczne
- aparat gry
- pamięciowe opanowanie utworów
- zgodność z tekstem
- pilność i systematyczność pracy ucznia
- odporność psychiczna
- uczestniczenie ucznia w życiu szkoły i środowiska

Oceny klasyfikacyjne ustala się w stopniach, przy wykorzystaniu pomocniczej skali punktowej:

Ocena celująca (6) 25 punktów – uczeń opanował materiał na daną klasę w sposób celujący, gra bezbłędnie technicznie i interesująco od strony muzycznej, aktywnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska lokalnego.

Ocena bardzo dobra (5) 21-24 punkty – uczeń opanował materiał danej klasy, gra bardzo dobrze pod względem technicznym, muzycznym i aparatomym, aktywnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły.

Ocena dobra (4) 16-20 punktów – uczeń opanował materiał danej klasy, gra poprawnie technicznie i muzycznie ale z małymi usterkami.

Ocena dostateczna (3) 13-15 punktów – uczeń słabo opanował minimum programowe danej klasy, gra z niedociągnięciami technicznymi i muzycznymi.

Ocena dopuszczająca (2) 11-12 punktów – uczeń nie opanował całego materiału danej klasy, gra z wyraźnymi brakami technicznymi i muzycznymi. Taka ocena uzyskana na koniec I semestru powinna być dla ucznia sygnałem alarmowym. Przy intensywnej pracy może i powinien nadrobić braki. Ocena ta uzyskana na egzaminie promocyjnym skutkuje skreśleniem z listy uczniów.

Ocena niedostateczna (1) do 10 punktów – uczeń nie opanował materiału danej klasy i nie rokuje żadnych nadziei na dalszy rozwój techniczny i muzyczny.

Kryteria oceny uczniów w pewnej mierze powinny zależeć od możliwości słuchowych, manualnych, zdrowotnych i warunków domowych. Głównym celem oceny winno być oddziaływanie wychowawcze, dlatego czasem warto podwyższyć ocenę uczniowi mniej zdolnemu, lecz pilniejszemu i robiącemu postępy, a obniżyć ocenę uczniowi uzdolnionemu, który nie pracuje systematycznie.

VI. UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW NA ZAKOŃCZENIE I ETAPU EDUKACJI

1. Znajomość podstawowych wiadomości z historii instrumentu i umiejętność nazywania poszczególnych części skrzypiec i smyczka oraz poznanie roli poszczególnych elementów instrumentu i smyczka w procesie powstawania dźwięku. Znajomość zasad czyszczenia i konserwacji skrzypiec i smyczka oraz umiejętność samodzielnego strojenia instrumentu.
2. Opanowanie prawidłowej postawy, właściwego trzymania skrzypiec pod brodą i smyczka, prawidłowego ułożenia prawej i lewej ręki. Umiejętność wydobywania dźwięku przy zachowaniu swobodnego aparatu gry.
3. Opanowanie podstaw techniki gry, z uwzględnieniem umiejętności gry całym smyczkiem i poszczególnymi częściami smyczka, gry naturalnych i sztucznych frażoletów, umiejętności prawidłowego układu prawej i lewej ręki, czystości intonacji, grania w pozycjach, realizacji podstawowych ozdorników, wibracji.
4. Umiejętność frazowania i operowania podstawowymi sposobami artykulacji. Zgodna z zapisem realizacja metroritmiki, agogiki i dynamiki. Interpretowanie utworu zgodnie z jego budową formalną.
5. Znajomość notacji oraz umiejętność samodzielnego i bezbłędnego odczytania tekstu nutowego. Umiejętność prawidłowego grania a vista łatwych utworów w wolnym tempie, z uwzględnieniem poprawnej intonacji i precyzji rytmicznej.
6. Umiejętność samodzielnego opracowywania łatwego utworu pod względem techniczno-wykonawczym (palcowanie, smyczkowanie, frazowanie, dynamika, interpretacja). Umiejętność świadomego ćwiczenia i korekty własnych błędów.
7. Umiejętność koncentrowania się i pokonywania tremy podczas wykonywania utworu. Posługiwanie się różnymi formami zapamiętywania. Przyswojenie podstawowych elementów obycia estradowego. Umiejętność dokonywania właściwej samooceny wykonania utworu.
8. Umiejętność gry pod kierunkiem nauczyciela w różnych formach muzykowania zespołowego (np. unisono, smyczkowe zespoły kameralne, gra z akompaniamentem).
9. Opanowanie literatury skrzypcowej w następującym zakresie:
 - etudy o zróżnicowanej problematyce technicznej,
 - utwory na skrzypce z akompaniamentem (od baroku do XXI wieku),
 - forma cykliczna (do wyboru sonata, concertino, koncert, wariacje),
 - utwory kameralne (duet, trio lub kwartet).

10. W dziale instrumentalnym poprawne wykonanie dwóch etiud o zróżnicowanej problematyce technicznej, w tym jednej dwudźwiękowej, jednego utworu solowego z akompaniamentem, części pierwszej lub drugiej i trzeciej koncertu, dwóch kontrastujących części sonaty, lub sonatiny. W dziale zespołowym natomiast poprawne wykonanie części I lub II i III koncertu oraz utworu solowego z akompaniamentem lub dwóch kontrastujących części sonaty (sonatiny).

VII. EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W SZKOLE MUZYCZNEJ I STOPNIA

Uczeń:

- 1) szanuje dziedzictwo kulturowe swojego i innych narodów;
- 2) przestrzega zasad kultury, etyki i prawa autorskiego;
- 3) posiada wiedzę niezbędną do rozwijania gry na instrumencie i do świadomego uczestnictwa w życiu muzycznym;
- 4) zna i stosuje zasady dotyczące występów publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania i stroju;
- 5) wykazuje wrażliwość artystyczną w kreatywnym realizowaniu zadań;
- 6) rozwija pasję muzyczną poprzez podejmowanie inicjatyw artystycznych;
- 7) publicznie prezentuje swoje dokonania;
- 8) podczas gry na instrumencie prawidłowo operuje aparatem gry;
- 9) czyta nuty ze zrozumieniem, potrafi wykonać a vista proste utwory muzyczne;
- 10) wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną oraz umiejętności niezbędne do zrozumienia i wykonywania utworów;
- 11) świadomie wykorzystuje słuch muzyczny w działaniach praktycznych;
- 12) realizuje wskazówki wykonawcze ze zrozumieniem;
- 13) ocenia jakość wykonywanych zadań;
- 14) pracuje w zespole pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za realizację projektu oraz bierze współodpowiedzialność za efekt tej pracy;
- 15) integruje się i współpracuje z członkami zespołu;
- 16) buduje relacje oparte na zaufaniu;
- 17) wykazuje się w działaniu aktywną postawą;
- 18) organizuje swoją indywidualną pracę;
- 19) systematycznie rozwija swoje umiejętności;
- 20) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną;
- 21) przewiduje skutki podejmowanych działań;
- 22) jest przygotowany do kontynuowania nauki;
- 23) potrafi skutecznie radzić sobie ze stresem, w szczególności z tremą.

VIII. SPOSOBY I PROCEDURY REALIZACJI CELÓW

Najważniejszą i zarazem najczęstszą formą kontaktu ucznia z nauczycielem są lekcje indywidualne. Nauczyciel powinien wymagać właściwego zachowania nie tylko względem siebie, ale również innych nauczycieli i pracowników szkoły. Stale musi pamiętać o kulturze osobistej i zachować ją wobec ucznia.

Ważnym elementem mobilizującym i mającym wpływ na dynamikę i efektywność lekcji jest zbudowanie właściwej relacji między nauczycielem a uczniem, który powinien być przekonany, że nauczyciel jest dla niego oparciem i wierzy w jego możliwości. Podczas

takich spotkań należy zadbać o jak najlepszą atmosferę pracy. Istotną częścią każdej lekcji indywidualnej jest wykład, czyli przekaz wiedzy teoretycznej. Nauczyciel powinien przekazywać wiedzę w sposób uporządkowany, systematyczny i mówić w sposób zrozumiały, dostosowany do indywidualnych możliwości danego ucznia.

Niezbędnym elementem lekcji gry na instrumencie jest część pokazowa - prezentacja właściwego sposobu wydobycia dźwięku oraz prawidłowego aparatu gry. Również bardzo ważne jest prezentowanie przez nauczyciela przerabianych utworów. Uczeń słuchając i obserwując sposób gry nauczyciela może się na nim wzorować.

Istotna jest dbałość o odpowiedni dobór ćwiczeń i utworów z literatury muzycznej. Należy tutaj zwrócić uwagę na dwa czynniki. Pierwszym z nich jest dobór etud, ćwiczeń i utworów, które byłyby atrakcyjne dla uczniów, rozbudzające ich zapał do gry oraz wszechstronnie ich rozwijające i kształtujące. Drugim elementem jest konieczność zrealizowania różnorodnych zadań technicznych. Dobry nauczyciel potrafi odszukać i wykorzystać ćwiczenia realizujące obydwa te zadania, których wykonanie usatysfakcjonuje zarówno ucznia jak i pedagoga.

Indywidualna praca z uczniem pozwala na poznanie jego możliwości i potrzeb oraz dostosowania do nich odpowiedniego materiału. Konieczność realizowania niejednokrotnie trudnych zagadnień techniczno-wykonawczych nie musi być dla ucznia pracą żmudną i męczącą. Poprzez odpowiednio dobrany materiał nauczania można rozwijać umiejętności techniczne, a jednocześnie wspierać i kształtować radość płynącą z muzykowania. Dobranie odpowiednich ćwiczeń kształtujących jednocześnie jakość dźwięku oraz technikę gry na instrumencie zapewnia uczniowi optymalny rozwój i warunkuje postępy w nauce.

Podczas całego procesu nauki gry na instrumencie konieczne jest regularne rozwijanie różnych typów pamięci. Młody muzyk musi kształtować umiejętność zapamiętywania zapisu nutowego, słuchowego brzmienia utworu i zapamiętywania ruchowych czynności wykonawczych. Wszystkie te techniki zapamiętywania – wzrokowa, słuchowa i manualna – podczas wykonywania utworu muzycznego wykorzystywane są jednocześnie. Rolą nauczyciela jest zwrócenie uwagi ucznia na te techniki. Jest to umiejętność niezwykle ważna, prowadząca do najistotniejszego celu jakim jest nacechowana bezbłędnością, dobrym poziomem artystycznym i pewnością siebie prezentacja utworu z pamięci przed publicznością.

W trakcie zapamiętywania i wykonywania utworów ważną rolę pełni także wyobraźnia. Chodzi tu zarówno o wyobrażenie doskonałego brzmienia, jakie ma być wydobyte z instrumentu, jak i o ideę całego utworu. Zadaniem nauczyciela jest zwrócenie uwagi ucznia na to jak ważny jest rozwój wyobraźni muzycznej.

Każda lekcja indywidualna powinna, oprócz części wykładowej i pokazowej, obfitować w działania interaktywne. Najważniejsze jest ciągle korygowanie dostrzeganych nieprawidłowości w grze, uwrażliwianie na nie ucznia i wskazywanie dobrych sposobów na rozwiązywanie problemów. Stała korekta błędów warsztatowych uniemożliwia ich utrwalenie. Dlatego jest to istotne zwłaszcza w pierwszym etapie nauki gry. Należy również zwracać uwagę na błędy wykonawcze. Stałe elementy gry, jak na przykład układ palców i rąk, kształtowanie dźwięku, czy dbałość o właściwą postawę wymagają długofalowego nakładu czasu i pracy, dlatego nauczyciel i uczeń powinni być stale skupieni na tych zagadnieniach. Dzięki częstemu powtarzaniu i systematyczności utralają się prawidłowe nawyki podczas gry.

Od ucznia należy wymagać punktualnego przychodzenia na umówione wcześniej lekcje, koncerty, egzaminy czy audycje.

Nauczyciel jest również wychowawcą odpowiedzialnym za kształtowanie młodego człowieka; jeśli będzie zainteresowany wynikami ucznia z innych przedmiotów, jego hobby, problemami codziennymi, jeśli będzie życzliwy, choć wymagający – wzbudzi zaufanie

i sympatię, a także szacunek. Jest to wspaniała lekcja nauki odpowiedzialności i systematyczności, co również bardzo przydaje się w pracy w domu; określona wskazówkami nauczyciela jest niezbędna już od początku nauki gry na instrumencie, dlatego też należy podkreślać jej wartość i sprawdzać efektywność.

Kolejnym ważnym elementem lekcji jest granie ucznia w duecie z nauczycielem bądź innym uczniem. Takie wspólne muzykowanie zawsze sprawia dzieciom wiele satysfakcji, ucząc jednocześnie pracy w grupie i odpowiedzialności. Rozwija umiejętność wzajemnego słuchania się, dostrajania, kontroli nad dynamiką i brzmieniem, uzyskania jednolitej artykulacji czy frazowania.

Każdy występ estradowy, wszelkie audycje klasowe, szkolne i pozaszkolne są dla uczniów niezwykle ważnym sprawdzianem ich umiejętności. Mając świadomość obecności publiczności oraz uczestniczenia w imprezie kulturalnej muszą włożyć w swój występ wiele pracy. Młodzi muzycy doświadczają różnych warunków koncertowania. Mając możliwość zaprezentowania swoich osiągnięć, odkrywają radość płynącą ze wspólnego muzykowania.

Występy estradowe wiążą się z pewną formą stresu, jednak im wcześniej uczniowie zostaną postawieni przed publicznością, tym szybciej sytuacje tego typu staną się dla nich naturalne i nauczą panować nad własną tremą. Zadaniem nauczyciela jest pobudzanie zdrowej ambicji, rozwijanie chęci występowania publicznego, dobór odpowiedniej literatury instrumentalnej oraz wskazanie sposobów radzenia sobie z tremą. Po każdym koncercie należy omówić z uczniem jego występ, mając na uwadze nie tylko samo wykonanie utworów, ale również zachowanie ucznia na estradzie, kwestię rozpoczynania oraz kończenia utworów, strojenia się i ogólną prezencję.

Wcześniej rozpoczęta praktyka występów publicznych jest nieoceniona dla ucznia przygotowującego się do konkursów, przesłuchań i egzaminów. Uczestniczenie w przesłuchaniach i konkursach jest doświadczeniem niezwykle istotnym nie tylko dla uczniów, ale także dla nauczyciela. Jego zadaniem jest dostrzeżenie możliwości dziecka i zmotywowanie ucznia do dalszej pracy. Uczniowie biorący udział w konkursach mają znakomitą okazję do zetknięcia się z innymi wykonawcami, co wiąże się z poznaniem różnych interpretacji utworów. Jest to więc nieocenione z punktu widzenia rozwoju wyobraźni i kształtowania świadomości i kultury muzycznej. Uczniowie stają się niejako członkami szerokiej społeczności instrumentalistów. Poczucie przynależności do tej grupy utwierdza ich w przekonaniu o słuszności swojego wyboru – zawodu muzyka, o trudnych zadaniach i sukcesach, jakie na nich czekają.

Równie ważną formą kształcenia jest obserwacja. Uczeń powinien uczestniczyć w profesjonalnych koncertach. Analizowanie z uczniem sposobu gry wykonawców oraz omawianie tego co nas zafascynowało, lub co się nam nie podobało jest bardzo cenne i pomocne przy wyciąganiu wniosków z własnej pracy.

Bardzo istotny jest udział uczniów w różnego typu kursach i warsztatach. Doświadczenie pracy z innym nauczycielem może wskazać nowe ścieżki rozwoju. Uczniowie podczas takich kursów prowadzonych przez nauczycieli „z zewnątrz” mogą zaprezentować swoje umiejętności, poddać je cennej krytyce, obserwować postępy swoich kolegów.

IX. UWAGI KOŃCOWE

Program nauczania jest uporządkowanym zbiorem zadań i form ich realizacji w procesie kształcenia ucznia w określonym czasie. Stanowi on pomoc dla nauczyciela, ukierunkowuje i systematyzuje pracę z uczniami zarówno bardziej uzdolnionymi muzycznie, jak i tymi o mniejszych predyspozycjach do nauki gry na instrumencie. Proces nauczania

powinien mieć jednak charakter twórczy. Wykaz proponowanych utworów jest jedynie wskazaniem wartościowych pod względem pedagogicznym utworów, których poziom trudności muzycznych i technicznych powinien odpowiadać danemu poziomowi rozwoju umiejętności ucznia. Nauczyciel powinien wybierać repertuar z uwzględnieniem nie tylko wartości merytorycznej ale i preferencji ucznia. W celu szybszego rozwiązania zaistniałych w procesie edukacyjnym problemów może sam tworzyć odpowiednie utwory, wprawki i ćwiczenia wspomagające ucznia w dojściu do celu najkrótszą drogą. Indywidualna praca z uczniem umożliwia dostosowanie odpowiednich metod, materiału nauczania i tempa pracy do predyspozycji konkretnego ucznia.